

Klukům z děcáku chybí pozitivní mužské vzory

Od strojařiny zběhl k pastorství, ale nyní své poslání našel v pomoci dětem, které nemohou žít se svojí rodinou. Dnes je Lukáš Talpa odborným garantem projektu Patron, který pomáhá mladým lidem z dětských domovů s integrací do běžného života.

TEXT Kamila Kohoutová FOTO René Volfík

Projekt Patron je založen na principu „big brother“, kdy muž doprovází náctiletého chlapce do dospělosti. Jak projekt vznikl?

Liga otevřených mužů pořádá rozvojové aktivity pro muže. Mnoho z nich chce být prospěšných svému okolí. Chtějí pomáhat, ale nechťejí být nutně jen sponzory, mohou nabídnout svůj čas a vše, co umí. Když se podíváme na dnešní dětské domovy, pracují v nich častěji ženy než muži. K vychovatelkám si chlapci sice mohou vybudovat nějaké citové pouto, ale je to hodně limitované tím, že vychovatelky pracují v domovech na směny a často se střídají. Mladým mužům v domovech pak chybí obyčejný chlap, kterého by měli za vzor. To jsme se projektem Patron rozhodli změnit.

Funguje zde tedy něco jako nápodoba dospělého vzoru?

Přesně tak. Většina dětí z domovů se nedostane k obyčejným věcem, neumí třeba jít na poštu a zaplatit složenku. Často patronům říkám, ať neplánují žádný fantastický program, toho

mají děti v domovech dost. Mnohem užitečnější je, když muž chlapce vezme s sebou do autoservisu a ukáže mu, jak má jednat s mechanikem, nebo když spolu na chalupě štípou dříví.

Jak komplikovaný je pro mladé muže přechod z dětského domova do samostatného života?

Je to neskutečný šok. Děti si v domovech žijí jako vyšší střední třída. Dětský domov je často někde na zámku nebo v prvorepublikové vile. Každý rok se jezdí na hory a k moři, domovy navštěvují celebrity. Kupujeme si naše svědomí. Někdy se sám divím, co mají děti z domovů na sobě za oblečení a jak drahé mají mobilní telefony. Neříkám, že mají třít bídu s nouzí někde na ubytovně, ale když se musí po opuštění domova přestěhovat na umakartovou ubytovnu, většina z nich ten pokles úrovně ubytování nezvládne. Existují ale i takové dětské domovy, které od sponzorů drahé dárky nepřijímají, právě kvůli tomu, aby si děcka nezvykala na standard, kterého pak nebudou dohahovat. Jestli chtějí mobil, musí si na něj našetřit. ↪

Neexistuje pro přechod do života nějaké překlenovací období?

Zatím ne. Mladý člověk dostane na první měsíc samostatného života nějakou částku, třeba patnáct tisíc korun. S tím musí vystačit, zaplatit si nájem a jídlo a najít si práci. Kvůli nabyté svobodě a neschopnosti hospodařit ale může upadnout do dluhů. Někoho dokonce obere původní rodina, která ví, že dítě od státu dostane do začátku peníze.

Sám stát tuto situaci neřeší?

Problematika dětí z domovů je rozdrobena pod čtyři ministerstva, což jakékoli systémové řešení znemožňuje. Spolu s dalšími organizacemi usilujeme o to, aby se tato agenda sjednotila pod ministerstvem práce a sociálních věcí, což by zlepšilo vyhlídky na prosazení zákona o sociálním bydlení. Ten myslí právě i na mladé lidi odcházející z institucionální péče.

Zcela se osamostatnilo asi dvacet pět mladých lidí a jen tři z nich to nezvládli. O dvou nevíme, jeden skončil ve vězení. Ostatní mají zajištěnou práci a bydlení, často právě s pomocí patrona. Statisticky jsme velmi úspěšní.

Kolika z nich jste už pomohli se vstupem do samostatného života?

Za celou dobu fungování projektem prošlo něco přes sto mladých lidí, ale mnoho z nich je ještě v dětském domově. Ukázalo se, že je prospěšnější, když zůstávají v domově co nejdéle. Pokud studují, mohou být v domově do dvaceti šesti let a je skutečně velký rozdíl v tom, jestli člověk domov opustí už v osmnácti, nebo až o něco později, když už to má v hlavě víc srovnané.

Zcela se osamostatnilo asi dvacet pět mladých lidí a jen tři z nich to nezvládli. O dvou nevíme, jeden skončil ve vězení. Ostatní mají zajištěnou práci a bydlení, často právě s pomocí patrona. Statisticky jsme velmi úspěšní. Zdá se to být jako malé zrnko písku v moři, ale pro jednotlivé lidi je to velká pomoc. A i ten mladík, který je momentálně ve vězení, stále svého patrona má, což zvyšuje šanci na jeho začlenění po propuštění.

Stává se patronský vztah přátelstvím na celý život?

Některý ano, některý ne. Projekt lze ukončit jen po vzájemné dohodě. Pokud je mladík tři roky venku z dětského domova, má práci a stabilní život a oba dospějí k závěru, že další schůzky nemají smysl, cíle bylo dosaženo. Jíní se potkávají i nadále nebo jsou spolu nějakým způsobem stále v kontaktu.

Motivuje tato pozitivní zkušenost ostatní chlapce, aby také chtěli svého patrona?

Jednoznačně. Patron si časem získá u mladíka důvěru. Podporuje ho, stojí na jeho straně a neodsuzuje ho. Zatímco ostatní říkají, že kluk něco nezvládne, patron ho podpoří a stojí za

ním. Kluci si tuto podporu rychle uvědomí a velice si jí cení. Rychle si mezi sebou řeknou, že mít patrona stojí za to. Takže když se nám podaří někde přesvědčit jednoho kluka, že patronství má smysl, tak on už to pak předává dál a další patroni to mají mnohem snazší.

Máte dostatek patronů?

Poptávka po nich je v současnosti mnohem vyšší, než jsme schopni pokrýt. Situace je problematická zejména v příhraničních regionech. V Praze a Brně je patronů dostatek, ale například v Ústeckém kraji nemáme ani jednoho, přestože je tam sedmáct dětských domovů. Do samostatného života v tomto regionu ročně vstupuje asi čtyřicet dětí.

Takže třeba v Praze máme patronů více, než je potřeba, a proto někteří z nich dojíždějí až do Písku nebo k Táboru. Pokud jim to nevadí a mají kapacitu na to, strávit tři hodiny cestou tam a zpět, je to v pořádku. My se ale z principu snažíme o to, aby nebylo velké dojíždění potřeba.

Jste sám patronem?

Nejsem. Původně jsem chtěl, ale upustil jsem od toho. Nechci, aby se mi jako garantovi projektu křížily role.

Jak jste se k projektu vlastně dostal?

Původně jsem byl manažerem projektu aktivního otcovství, který motivuje otce k tomu, aby šli na rodičovskou dovolenou. Projekt Patron v té době teprve začínal a já s ním taky trochu pomáhal. Nakonec mě zaujal tak, že jsem u něj zůstal. Aktivní otcovství ale stále propaguji.

Byl jste sám na rodičovské dovolené?

Ano, ale jenom tři měsíce a dceři už byly skoro tři roky. Byl jsem s ní doma v poslední fázi rodičovské, protože manželka dostala dobrou pracovní nabídku. Byla to skutečně jen taková ochutnávka rodičovské dovolené. Ale cenná.

Původně jste studoval strojařinu, ale skončil jste na Evangelické teologické fakultě. Měl jste ambice stát se farářem?

Když jsem začínal studovat teologii, už jsem nějakou dobu působil jako pastor jednoho evangelikálního amerického společenství. Na strojařně jsem našel víru a vypracoval se z kazatele až na pastora. Následně jsem studoval na různých seminářích v Ženevě, Curychu, Budapešti a Berlíně. Pořád mi ale chyběl širší teologický základ, takže jsem si na ETF přišel v podstatě doplnit vzdělání.

Proč jste od této cesty upustil? Ztratil jste studiem teologie víru?

O víru jsem nepřišel, ale jako pastor jsem téměř vyhořel. Práce v církvi je neuvěřitelně náročná a v podstatě nekonečná. Jako pastor jsem si neuměl vymezit jasné hranice, měl jsem tendence se rozdat. Nedokázal jsem si stanovit, jaké má mé povolání přinést výsledky. Počet odříkaných kázání nebo modliteb? Spasené duše? Výsledky byly nehmatatelné a bez jakékoli zpětné vazby. Časem jsem si uvědomil, že je potřeba skončit, abych nevyhořel úplně. Jako pastor jsem působil jedenáct let.

Bc. Lukáš Talpa vystudoval bakalářský obor na ČVUT a bakalářský obor teologie křesťanských tradic na Institutu ekumenických studií ETF. Několik let působil jako pastor Pražského společenství Kristova. V rámci Ligy otevřených mužů působí jako odborný garant projektu Patron (www.ipatron.cz) a garant tématu Muži a péče.

Patronka Daniela

Svůj volný čas s dívkou z dětského domova už více než rok tráví také jedna z prvních patronek Daniela Rejšňová. Na univerzitě se s ní setkáme na studijním oddělení Matematicko-fyzikální fakulty, kde má na starosti agendu doktorského studia.

„Na projekt Patron mě upozornila kamarádka. Původně byl zaměřen ryze na chlapce a muže, když se po čase otevřel také ženám, byl o něj mimořádný zájem. Organizátoři původně vůbec nepočítali s tím, že se přihlásí tolik žen ochotných pomáhat,“ shrnuje Daniela.

Cesta od kontaktování organizace po první setkání s mladým člověkem z domova však není jednoduchá. Většinou uplyne minimálně půl roku, během kterého musí patron nebo patronka projít řadou školení, prokázat dlouhodobý a vážný zájem pomáhat a také mravní bezúhonnost. Když zájemci v přípravném procesu zjistí, co všechno patronování obnáší, často si to rozmyslí. Jak ale Daniela upozorňuje, je to lepší, než později zklamat důvěru svěřeného člověka. „Mladí lidé z dětských domovů jsou zvyklí na to, že se v jejich životech dospělí neustále střídají. Zaměstnanci domovů chodí na směny, sociální pracovníci se rychle mění a v životě dítěte chybí stálá opora v podobě dospělého člověka, na kterého je spolehnouti. Je nutné, aby patroni z tohoto stereotypu vybočili,“ vysvětluje.

„Scházíme se nejméně jednou měsíčně. Většinou spolu jdeme na kávu nebo dort, ani jedna z nás není

sportovkyně, a tak jsou společné aktivity omezené. Někdy navštívíme nějakou výstavu a podobně. Moje patronče je velký hokejový fanoušek a fandí týmu ve svém městě. Několikrát jsme spolu na hokeji byly, pro ni to byl svátek, pro mě ne tak zábavné. Manžel, kterého hokej na rozdíl ode mě baví, dokonce chtěl tuto část povinností za mě převzít. To ale není možné, vztah patrona a svěřence je exkluzivní a nepřenositelný,“ popisuje Daniela.

Pravidelné schůzky však nejsou vždy jednoduché. Jako složitou Daniela označuje zejména komunikaci, která v dnešní době probíhá hlavně přes sociální sítě. „Velmi těžké je vyrovnat se s životním příběhem, se kterým se vám dítě záhy svěří. To, co pobytu v dětském domově předcházelo, se poslouchá obtížně. Na kurzech nás dobře připravili, ale přesto jsou některé dětské osudy mimořádně tvrdé,“ přiznává patronka.

Mimo pravidelných schůzek se svěřeným mladým člověkem musí samotný patron docházet také na supervize, kde se setkává s ostatními patrony a psychologem. V nouzových případech se může na supervizora kdykoli obrátit telefonicky. Na otázku, zda by do patronství šla znovu, Daniela odpovídá, že určitě. „Zatím ale před sebou máme ještě celkem dlouhou cestu,“ uzavírá.